

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 3 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Edinost
izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena za vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Proračunska debata v državnem zboru.

(Dalje.)

Znano mora biti obema gospodoma tudi to, da se je predsednik „Operaja“ odpovedal 1. 1882 predsedništvu samo zato, ker so mnogi udje društva zahtevali, da društvo gre cesarja čakati s zastavo, kakor so storila patrijotična društva, in da je ta gospod zdaj zopet predsednik „Operaje“ ter da gre zdaj celo zato, da oni gospod šeasoma celo postane vodja občnih magazinov. — Znano je vsakemu v Trstu, da v „Operaji“ ne marajo nobene avstrijske uniforme, in da so predlanskem nekega vojaka s plesa „Operaje“ z silo iztirali le zato, ker je bil oblečen v častnej uniformi avstrijskega vojaka, kar se je tudi še pozneje ponavljalo.

Znano je, da tudi v društvo „Unione di Ginnastica“ ne sme noben gost v uniformi, in da se udje vseh teh lahonskih društev pri vsakej priliki ne delajo le norca iz veteranov, temuč jih večkrat tudi provocirajo ter bi jih celo hudo napadali, da se ne boje slovanskih pesti. — Znano je dalje, da je na rojstveni dan italijanskega kralja vihrala zastava na palestri, na rojstveni dan našega cesarja pa je ni bilo videti. — Znano je, da je policija tudi zasačila več tržaških pobalnikov, ki so urednike patrijotičnih listov zavrtno napadli in skoro smrtno ranili, posebno pa Brehmerja, ki je bil sam rojen Tržačan. — Znano je vsakemu Tržačanu in mi smo to tudi vsakokrat konstatirali, da lahonski listi tržaški, kakršni so „L'Indipendente“, „L'Alabarda“, „Il Piccolo“ itd. javno delajo propagando za Italijo, ker vsako patrijotično stvar, ki se tam godi, natančno popisujejo, o slavnostih, kakor je bila zadnja, ko so spustili oklopnicno „Cesarjevna Stefanija“ v morje, pa popolnoma molče. — „Il Piccolo“ je v tem obziru šel še dalje, on pobira od vseh „dobrih Italijanov“ doneske za ponesrečene vseh zadnjih potesov v Italiji (Liguriji), nobeden ne sme dati nad 20 soldov in na tak način je Piccolo nabral v Trstu in Istri nad 3000 gld. od več ko 15.000 darovalcev, kateri se gotovo morajo imenovati „Vollblut-Lahoni“. Ko so pa te dni oficirji pešpolka car Aleksander III. nanzanili koncert za ponesrečene na Ogerskem v Eperiesu pa so tržaški poulični

„patrijotje“, ki delajo včasih parado na galerijah našega „patrio consiglio“, skoro vse dotične plakate raztrgali že prvi dan. Znano je tudi, da je bil 1. 1866 svak g. Luzzata, nek Constantini, ki je bil tudi mestni svetovalec, poslan od tukajšnjih Lahonov, da italijansko vlado nagovarja, da Trst reklamuje za Italijo.

Znano je tudi, da avstrijska vlada je zasačene Iredentarje tržaške pošiljala pred porote v Ljubljano, Gradec in Inomost in da toraj avstrijska justica ni mogla zapupati onih procesov domačim porotom. Kaj pomenja to?

Znano je tudi, kako so bili napadeni avstrijski častniki, vojaki in dijaki v Koprnu in še kod drugod.

Znanih je s kratka še na stotine manjših in večih dogodkov, ki vsi pričajo, da se Iredenta v Trstu širi in da ima tukaj le preveč pristašev, ki vsi bi radi vsak sled po Slovanih na Primorskem zatrl, kar kaže tudi tajenje o eksistenciji Slovanov v teh deželah v vseh lahonskih listih v namen, da se v Italiji širi krivo menenje. Pa pustimo vse to in prašamo le: ali si upa kak dober avstrijski patrijot v Trstu v nekaterih javnih lokalih javno ponašati se z svojim patrijotizmom brez nevarnosti, da ga lahoni ne zasramujejo, kakor se je to čestokrat godilo udom patrijotičnih društev „Austria“ in bivšega društva „Pro Patria“?

Kedo v Trstu pač ne ve, kako so bili zasramovani nekateri udje omenjenih društev, katera sta bila osnovana le v namen, da tržaško mladino odvrčata od Iredente.

Ali bi bilo treba vladi posebno zanimati se za taka društva, da ni v Trstu Iredentarev. Baš udje obeh teh društev, mej katerimi so gotovo večinoma Italijani, se zdaj britko pritožujejo, da nima prave pomoči in podpore proti Iredenti in da je zaradi tega moralo propasti društvo „Pro Patria“. Italijanskih patrijotov tožbe v tem obziru so vsak dan večje, in sami pravijo, da so se že naveličali jadikovati in se ustavljalati.

Mi bi mogli navesti mnogo imen takih patrijotov, ki pravijo, da se ne marajo več za ničesa brigati, dokler vlada sama v tržaške zadeve ne poseže z močnejšo roko. — To so vsi takti, kateri se ne morejo tajiti in katerih izraz so bile tudi zadnje volitve v mestni zbor. Mnogi patrijotični Italijani, kateri bi radi živeli v miru z

Slovenci in Nemci, uže so obupali, ker vidijo, da gre Lahonom vse tako lepo na roko, posebno pa zaradi tega, ker jim vlada skoro sili v naročje materijalna sredstva, katerimi morejo potem toliko lože tirati svojo politiko; in ako bo to bičanje še mnogo let trajalo, obupati morajo sploh vsi, tudi Slovenci. Ne vemo pa, ako bi Avstriji to bilo posebno koristno.

(Dalje prih.)

Duhovni višji pastir pred lahonsko sodbo.

(Dalje.)

e) V obzir vzemši, da niso sprejeti dijaki iz mestne gimnazije v tržaški škofijski konvikt radi tega, ker je njih omika laška, čeprav se s tem nasprotuje mislim večine onih, ki so darovali in še darujejo z dobrim namenom za ta eklezijastični zavod . . .

Tudi to obtoženje magistratovo ni opravičeno. Pred vsem ni resnično, da so izključeni iz konvikta dijaki mestne gimnazije. Uzrok, da jih ni v konviktu je, ker se skoraj nikdo za vstop ne oglasi; oni, kateri so se oglašili in ki so bili spoznani vredni, so bili tudi sprejeti in sprejeli so se v konvikt tudi trije učenci iz koperske laške gimnazije. Edino pravilo v tem obziru je, da sprejeti dijaki morajo obiskovati državno gimnazijo.

Sploh se pa od dijakov laške mestne gimnazije ni dosti nadejati osobito iz razloga, ker je uže poduk na omenjeni gimnaziji tako uravnan, da se od mladine, ki ga sluša, skoraj ni možno dobre katoliške omike nadejati. Vsaj v omenjenem učilišču vse cika na narodnost in boj; zgodovina se obravnjuje nekako pomilovalno in sploh tako, da se iz profesorjevih besed kaj lahko spozna, kakega duha je napolnen; učenci mej seboj tudi irredentujejo in tajno delajo to, kar bi ne smeli. Mi ne ovajamo nikoga, vendar pa vemo, da se na tamošnji šoli obožuje vse, kar je strogo laškega, zametuje pa in sovraži iz vse duše, kar je slovanskega. Šole na Laškem so uzor brezverstva in protikatoličanstva in tudi gospoda na magistratu, ki se v čutih čisto nič ne razločuje od enakih predstojnikov po Italiji, najbrže želi, da

šola moralno njej podvržena, mora tudi njim enaka biti.

Z eno besedo: gospoda na magistratu je liberalno brezverna in tudi laška mestna gimnazija se dosti ne razločuje. Ni tedaj čudno, da si škof noče izbirati izmed te mladine dušnih pastirjev, ampak prednost daje mladeničem, ki pohajajo državno gimnazijo, čeprav s tem še ni ročeno, da bi ona mladina bila vsa enaka. Mej njo nahajaš čestokrat tudi zapeljanih mladeničev slovenskih starišev, ki se ponajveč na omenjeni šoli v onej novodobnej liberalnej vednosti izurijo.

Ni tudi res, da škofištvo z svojim počenjanjem nasprotuje mislim onih, ki so kaj darovali za ustanovitev tega zavoda. Pred vsem bodi opomneno, da je zavod namenjen za vso škofijo in da v ta namen tudi vsa škofija daruje. Lahonski listi so se iz prvega začetka norčevali iz škofa in konvikta, ter ljudstvo odvajali od darovanja za cerkvene namene.

Glejmo pa, kje je večina darovalcev Lahov, proti kojim škof deluje. Darovali so za konvikt do 15. septembra 1883. naslednji:

- a) presv. cesar in njeg. družbina f. 3.150.—
- b) pokojni škof, dr. Dobrila „65.000.—“
- c) častna duhovščina 7.641.83
- d) prebivalci Trsta in okolice 22.991.31
- e) drugi verniki te škofije 6.650.44
- f) druge dežele 1.051.14
- g) zunajniki 2.888.50

Iz teh podatkov je razvidno, da niso samo Lah i v ta namen darovali, temveč da so uprav oni najmanj darovali. Največjo svoto volil je v ta namen pokojni tržaškokooperski škof Dobrila, ter v testamentu izrečno in določno izjavil, da morajo učenci, ki bodo v tak konvikt sprejeti, obiskovati kako c. kr. gimnazijo. Željci prvega ustanovitelja in darovatelja je sedanji škof tudi izpolnil.

Lahe zato jezi, ker ni to svoto volil rajši operaji, žinastiki, ali kakemu drugemu lahonskemu društvu, ne pa za tako imenitno in koristno ustanovo! In od tod njihova jeza na sedanjega škofa.

Sicer pa namen konvikta ni odgajati mladeniče za duhovski stan, da bi zadnji ostali samo v Trstu, temveč za vso škofijo, v kateri prevladuje slovenska narodnost. Po pravici bi tedaj v konviktu moral imeti slovenski jezik prednost. Pričujoči škof se je toraj v ustanovljenju konvikta ravnal

sem do dobra zaljubljen in zaglobljen v one rajске modre oči. Da, bila je uprav biser mojemu srcu. Žalostilo me je le, prav močno me je žalostilo, da se ona tako ne zanima za-me.

Nekega poletnega večera stopim v Milanov vrt. Prijatelj moj, njen otec bil je z mano. Gospica je sedela v drugem konci vrta ter čitala — kolikor sem mogel skozi zelenje razbrati — list. Uglavši naju, utaknola je pisanje brzo k sebi ter otšla.

Nekaj od ljubosumnosti, nekaj od žalosti stopim in radoveden pogledam ono mesto, kjer je sedela miljena mi oseba. Milan se je mudil pri nekem sadnem drevesci. V svoje veliko presenečenje zagledam na tleh posetnico, slovensko posetnico: J. E. stud. med. v G. Nisem dolgo pomišljeval, da jo spravim ter ponese gospodičini, ki je bila vidno iznenadena, prejemša jo iz mojih rok.

Bila mi je jasna vsa lepe deve mrzkost do mojih najslajših besedi.

Le enkrat še sklenol sem poskusiti srečo, potem pa odložiti pohode k prijatelju.

Napišem par divnih stihov ter je položim na klopico v vrtu, kjer je obično ona sedevala vsako jutro.

Vspelo mi je dobro.

K malu potem, ko je došla ona v vrt, došel sem i jaz za-njo. Teško, težko sem

PODLISTEK.

Tri deve.

(Sestavi Ivo Trošt)

Slikarjev zapisnik.

(Dalje.)

Septembra prijazno jutro me je izvabilo na vse zgodaj ven, ven v širni svet. Napotil sem se, pustivši pero in zaprašene sodnijske akte v miru, na sprehod proti pristavi Nadežki.

Bilo je še preje solčnega vzhoda. Gospod Nadežki me je vabil večkrat nujno, naj ga vendar pohodim. Mislim sem to dopolniti baš danes.

Kmalu sem bil v pristavi. Vsprejeli so me radostno. Mila cvetka Josipinka me je pozdravila starim znancom če tudi sem v mestu le nekolikrat občeval ž njo.

Divna zlatovlaska je morala vsacemu količakaj čutečemu človeku raniti srce.

Ker so prijateljske vezi vendar včasih tako krepke, da moramo poslušati svojega druga liki kakemu zapovedovalcu, pritrđil sem Nadežkemu, da ostanem pri njem še nekaj dni. Moledoval me je tako dolgo, da sem se premislil.

Bil je uže mojemu očetu sošolec in velik prijatelj. Pokojni otec pravil mi je več potov, da je bil Nadežki svoje dni dokaj talentovan mladenič. V poznejših letih, osobito pak v odvetniškej službi pri-

jel se ga je tu navadni epidemični „materjalizem“. Radi tega je bil Milan vendar blaga duša. Ker si je v omenjeni epidemiji nabral precej blaga, živel je udobno.

Pred par leti mu je umrla soproga, gospa Ivanka, pustivši mu tri hčerke. Starejša Ivanka se je udala za slikarja Dorka ter odpotovala v Pariz. Druga sestra, imenom Josipinka, biva zdaj pri očetu; najmlajša — Vikica — je pa še v mestni šoli.

Bilo je drugo jutro rano, ko sem sedel v Milanovem vrtu in klopil ter izvrševal koncept nekej večje baladi. Kar se ozrem v pristavo in vidim na nekem oknu uže vzdigneno zavezo. Čudom sem se čudil, koga je pustil mračni Morfej tako brzo iz naročja.

Gledam in vidim — Josipinko.

Zastonj sem se trudil, da bi dovršil baladi koncept. Jamem hoditi sem ter tja po vrti. Zdelo se mi je, da prihaja nekdo iz hiše. Ko sem se nekoliko zamotil, napisovaje neke liriske stihe, čujem za seboj ženskega krila šum in vidim, da je gospodičina Josipinka uže na vrti.

Zaman sem se trudil, da bi bil več napisal par stihov. Uberem pot do lope, kjer je uže bila gospica. Nehote je vznemirjati, maham zamišljeno dalje.

„Dobro jutro, gospod! Morda niste dobro spali pri nas!“ Oglasi se gospica iz hladnice. Ni mi bilo mogoče dalje.

le po navodilih in izraženih željah njegovega vrednega prednika, ki je v ta namen volil največjo svoto, nabrano svojim trudom in pridnostjo, in se ne more od teh navodil ločiti.

Mestni zbor očita dalje.

d) da učenci državne gimnazije, ki so edino v konviktu sprejeti, niso siljeni učiti se italijanščini, niti se za poduk v tem jeziku čisto nič ne skrbi, ampak občevalni jezik v konviktu je izključljivo slovanski...

Vse te trditve so pa gole laži. Pred vsem ni škofjska kurija nič kriva, ako slavna vlada učencev italijanske narodnosti, ki pohajajo državno gimnazijo, ne sili učiti se italijanskemu jeziku. Konvikt v tem obziru svojo dolžnost stori, kajti vsi učenci laške narodnosti, ki so v njem nastavljeni, primorani so ta poduk obiskovati, radi pomanjkajočih prejšnjih studij, preskrbeno je v konviktu samem.

Gledé trditve, da je slovanski jezik občevalni judovska gospoda na magistratu tudi globoko laže, kajti v konviktu se spoštuje enako vsi trije jeziki: nemški, laški in slovanski. Skupne molitve pa se opravljajo v latinščini. Sploh se v konviktu vsem trem, ali prav za prav obema narodnostima pravica godi; da bi se le tako tudi na mestnem magistratu! Alitu uprav zatirajo in uganjajo se v nebo vprijoče krivice proti slovenski narodnosti. I v tej zaslepelejši strasti tirjajo ti celo od škofa, naj tudi on v njih rog trobi, ter z svojimi ovčicami krivično postopa! Ni li to nesramnost, koje so zmožni le židovski zastopniki ubozega katoliškega prebivalstva v Trstu?

Slednjič očita mestni zbor tržaškemu škofu to le:

e) da se kmalu dopolne navidezni pomanjkljavi duhovnikov v tej škofiji, sprejelo je škofjstvo, ter vzdržuje v centralnem semenišču v Gorici na svoje in deželne stroške za cerkvene namene kopieo slovanskih mladeničev s Češkega, ki ne poznajo naše dežele, niti jezika naših mest, planinskega narečja, ter nam prete z škodonosnimi slovanskimi agitacijami.

Tudi ta trditve je lažnjiva, ako se podrobno razloži nepristranskim sodnikom. Pred vsem se govori o navideznih pomanjkljavih. Naj se pogleda v šematizem in videlo se bode, da pomanjkanje ni navidezno, ampak reelno, kajti praznih je v tej škofiji več nego sto mest in to pomanjkanje je tako, da škofjstvo ne more niti preskrbeti zadostnih katehetov za ljudske mestne šole. To pomanjkanje traje pa že mnogo let.

Škofjstvo vzdržuje število čeških mladeničev v semenišču, kar škof sam pripoznava, ali v to bila je škofjska kurija primorana.

Tržaško-kopersko škofjstvo ima pravico do 50 brezplačnih stolic v centralnem semenišču v Gorici. Uže 15 let sem niso bile te stolice popolnoma pokrite, ampak število bogoslovcev se je leto za leto manjšalo celo do samih sedem. Od tod je prišlo reelno pomanjkanje duhovščine. (Konec prih.)

Govor

drž. poslanca dr. Dinka Vitezića.

Po tem, mislim, kratkem uvodu, pridem sedaj na predmet sám. Namenil sem

se bil odločil za ta korak, a ipak sem se bil.

— Gospod, nekaj ste sinoči pustili tukaj — dejala je.

— Ne vem, da bi bil pustil kaj znatnega.

— Nekaj prav ljubeznivih vrstic do predrage. Morda veste sedaj, kaj bi bilo?

— Ne upam se izjaviti, ker nisem prepričan. Vem pa, da je mogoče, ker pesnice moje, do nesojene drage, odkar poznam Vas, miljena gospica, niso redke. Brezumni stih si mi hladilo; tem dam oduška svojej brezkončnej ljubavi —

Mrzlo je sprejela besede moje. Videlo se jej je, da jej ni nič, prav nič do njih. Zdelo si mi je, da vidim pred seboj prepad, globoko brezdno, v koji me pahne hladnokrvnost brezsrčne.

Nisem miroval, premda sem dobro vedel, da je vse zaman. Znan mi je bil predobro značaj njen. Zopet se bere toga iz mojih stihov. Bil si nesrečen človek, najbolj nesrečen na sveti.

In ta brezuspešna platoniska ljubezen, kako plehko tolažilo je to brez upa: za dežjem solnce rado sije.

(Dalje prih.)

si, kakor sem oznani, govoriti o šolstvu v Istri. To zadevo sem razpravljaj podrobnejše uže v svojem govoru dne 3. aprila prošlega leta. Zatoraj danes ne mislim ponavljati prav iste stvari. Omejim se na nekatere opazke v dopolnitev omenjenega govora in to na podlagi oficijelnih letnih poročil šolskega leta 1884/85., kajti oni od lanskega leta menda še niso objavljeni. Iz tega govora se jasno razvidi program italijanske stranke v Istri, kar se tiče šolstva. Delovanje te stranke nameruje namreč samo na to, da se tudi v onih krajih, kjer je samo majhna italijanska minoriteta, osnuje italijanske šole. Kjer pa tega nikakor ne morejo doseči, tam delajo na vse škrpice, da se sploh nobena šola ne oživi; ako se jim pa tudi to ne posreči, potem se skrbi, da se otroci kolikor mogoče malo nauče.

Po uradnem popisovanju l. 1880., koje se je pa na Primorskem vršilo z enakim pritiskom vladajoče stranke, kakor sem bil popred omenil o Koroškeji, vendar je razvidno, da je v Istri 164.000 Slovanov in 114.000 Italijanov. Iz službenega poročila deželnega šolskega sveta pa se vidi, da obstoji v našej pokrajini 61 italijanskih in 87 slovanskih šol — seveda samo na papirju. Ako bi bila ta razmera res taka, ne bi bila prav neugodna, kajti umestna bi bila obzirno na narodnost prebivalstva. Ako se pa ta stvar nekoliko natanje pregleda, vidi se takoj, da je to v resnici vse drugače, kajti izkazanih 61 italijanskih šol ima 155 razredov in 87 slovanskih samo 77 razredov. Mogoče, da je čudno slišati, kako more biti manj razredov, kakor šol. To je pa treba tako razumeti, da je iz mej 87 slovanskih šol 26 takozvanih šol za silo, katere sicer smatrajo za šole, pa vendar šole niso. V krajih, kjer so te pomočne šole, plačuje se namreč dotičnemu duhovniku, mislim 50 ali 100 gld. na leto, ter mora dotični skrbeti toliko za sobe, kolikor za vse ostalo. Morete si tedaj misliti, gospoda, kaka šola se more vzdrževati s 50 goldinarji! To je toliko, kakor da sploh ne bi bilo šole. Otroci se k večjemu podučujejo toliko, da se nauče za silo čitati in pisati.

Razun tega pa moramo odtegnoti od teh 87 slovanskih šol še takozvane „mešane šole“, katerih je 13. Ako tedaj odštejemo 26 pomočnih in 13 mešanih šol, potem ostane jako majhno število pravih slovanskih šol. Te tako imenovane „mešane šole“ pa moremo bolj nazvati italijanskim kakor slovanskim šolam, ker se podučuje uže v prvem tečaju italijanščina kot obligaten predmet (Čujte! na desnici.) in kolikor višji razred, toliko več se podučuje v italijanščini in tako se slovanski otroci ne podučujejo, ampak — poitalijančujejo. (Čujte! na desnici!). Tudi se ne gleda na to, da bi se otroci vsaj podučevali v elementih svojega materinega jezika.

Vender pa italijanska stranka s takimi vspehi še ni zadovoljna, temveč prišla je zadnji čas na prebrisano teoretično misel, da se imajo osnovati v vsakem kraju, kjer je še tako majhna italijanska minoriteta, italijanske paralele in sicer tako, da je v paralelkah dotični nasprotni jezik popolnoma izključen. Kjer je italijanska minoriteta, tam se seveda ta teorija izvrstno obistinuje; tako na primer se moremo o tem prepričati v Fontani, v Lovranu in v drugih krajih. Kjer pa je minoriteta slovenska ali hrvaška, tam pa ostane ta krasna ideja — samo teoretična, ter se prav nič ne izvede. Tako je na primer prosilo v Pazinu pred dvema letoma nad 50 slovanskih očetov, da se njihovej deci doveli enaka paralela, ker so v minoriteti, ali do danes niso dobili prav nobenega odgovora. V teh krajih se prepušča namreč starišem, kam hočejo vpisati svoje otroke. Seveda se ubogi stariši na vsak način nagovarjajo, da vpišejo svojo deco v italijanski oddelek in tako je naravno, da otroci vsled tega napredovati ne morejo, ker ne razumejo jezika, v kojem se uže od početka podučujejo.

To pa je ravno namen italijanske stranke, da zaostane slovansko prebivalstvo v omiki, ker je potem veliko lažje gospodovati mu. (Res je tako! na desnici.)

Na tak način je tedaj mogoče, da se podučuje v 34 slovanskih šolah v italijanščini. Razun tega pa se podučuje v 36 šolah v Istri tudi nemščina. No, to je jako napena osnova, koja je kriva, da niti tam ni napredka, kjer bi se vender moglo napredovati. To priznava tudi samo uradno poročilo, koje sem popred omenil, kajti ono navaja mej zaprekami za doseženje prave svrhe podučevanja tudi to le razmerno: „Podučevanje v drugem jeziku v šolah, koje so slabo vrejene in koje obiskuje preveč otrok“.

Na ta način se počenja uže v prvej vrsti iznenaroditi slovansko prebivalstvo, koje se tedaj ali ponemčuje, ali poitalijančuje in vsled tega boja nastopi to, kar sem uže pred nekaterimi leti rekel v tej visokej hiši, namreč: germanizatorji ostanejo kratkih rokav.

V dokaz temu sklicujem se na uže nazvano službeno poročilo, v katerem se pravi, da se podučuje italijanščina z deloma dobrim, deloma se srednjim, nemščina pa skozi se slabim uspehom.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V dopoludanskej seji poslanske zbornice dne 27. maja je vlada odgovorila na več interpelacij; trgovinski minister je odgovoril na Vojnovičevo interpelacijo glede predložitve zakonske osnove za povzdigo trgovinske mornarice, da se mora še čakati na podatke reške enquete. Na Reicher-jevo interpelacijo, glede prevredbe pohiševanja, izjavil je minister, da je o tej zadevi treba dogovora z Ogersko. Potem sta se sprejela proračun in finančni zakon v tretjem čitanju. Na to se je sprejel tudi zakon o krajnih železnicah v drugem in tretjem čitanju, dalje zakon glede starosti učencev za sprejemanje v gimnazijo, enako tudi od gosposke zbornice storjene predlogačbe pri eksekutivnem postopanju. Poslanci Kraus in tovariši interpelirajo ministerskega načelnika zastran naseljevanja iz Rusije, ali ima voljo, o tem pozvedeti in zbornici naznaniti. Nerešene prošnje so se z odsekovimi predlogi izročile vladi.

V večernej seji so Schönerer in tovariši predlagali, naj se, kakor se je storilo v Ameriki zoper Kitajce, sklene zakon zoper naseljevanje judov v Avstriji. Ta predlog pa ni bil dosti podpiran, ker je le 19 poslancev zanj vstalo. Nazadnje se je unela daljša razprava pri zakonu o gališkeje železnici. Poslanec Herbst je očital vladi, da ima načelo, delati dolgove, ker je denar po ceni; dolgovi se smejo le takrat delati, kadar je potreba. Finančni minister se je odločno zavaroval proti očitjanju, da ima vlada načelo, delati dolgove, ker je denar po ceni. Ker gre za pokritje primanjkljaja 27 milijonov, ima vlada dolžnost, denar priskrbeti, ako ga more po ceni dobiti; nobeden se ne ponudi, da bi državi 27 milijonov podaril. Poslanec Bilinski je zagovarjal železniški odsek in zavračal Herbstove napade, potem se je tudi ta zakon sprejel, ko ga je še trgovinski minister priporočil. — Načelnik Smolka je potem voščil vesele praznike ter izrekel upanje, da bo poslance jeseni okrepane zopet videl zbrane.

Gosposka zbornica je v seji 21. maja sprejela na dnevnem redu stoječe zakonske osnove v drugem in tretjem čitanju. Pri zakonskej osnovi vredbe Neretve je trgovinski minister naglašal uže doslej dosežene vspehe, ker se zdrave jako boljše. Pri zakonskem načrtu glede poznejega pokritja večjih troškov pri železnicah, izjavil je trgovinski minister, da se bo vlada po moči prizadevala, da v prihodnje preseški ne bodo mogoči. Načelnik Czedik je naznanil da se kapital pri državnih železnicah s 2 in pol odstotkov obrestuje, kar ni neugodno in da se je s združenjem več železnic pri upravi en milijon prihranilo.

Včeraj je bila zopet seja.

Zaničevanje Slovencev od neke nemške stranke nema ni konca ni meje. Če kak pobalin kaj napénega storí, precej se iz komarja napravi konj, napaka vsem Slovincem na vrat obesi in urbi et orbi raztrobi. To se je pokazalo tudi v državnem zboru. Slovenožerec Carneri je namreč pri razpravljanju proračuna rekel, da se na Kranjskem v kulturo blato meče in tamošnji deželni načelnik to stvar s tem pokriva, da pravi, da postavljen je spomenika Antonu Auerspergu žali kranjski narodni čut. Vsled tega je „Laibacher Ztg.“ vprašala Carneri-ja, kdaj in pri kateri priliki je deželni načelnik to ali kaj enacega rekel ter zahtevala od tega poslanca, naj svojo trditve dokaže, ali če tega ne more, prekliče. A Carneri je na to molčal, kar je dokaz, da se je Carneri zlagal. Sram tedaj tega poslanca dosti ni. Je li to mož, poštenjak?

DOPISI.

Iz sožanskega okraja. 20. maja. — Glede izjave o našem društvenem učit. zborovanju v cenjenjej Edinosti št. 38 z dopisom „S Krasa“ je g. dopisnik pre-

osvetlil ono zborovanje, napitnice, predloge i njih izvedbe, a konečno dregol po učiteljskem osebju četverorazrednice v K. in učiteljskih zastopnikih v okraj. šol. svetu.

Gospod dopisnik je hvalisal, kar ni bilo za javnost in grajal, kar bi bilo pristojnejše molčati, zato si štejem v dolžnost, ker sem bil prisoten onemu zborovanju, navesti „okrajšano“ resnico, evo tedaj:

Naglično so se vršili točke dnevnega reda radi namerovanega izleta v vilenico divaško, a kaj bi se tudi ne, saj kar izusti trojica naših mladih mogotevc, temu drugi pritrde i Bog obvaruj, da bi se predrznol česa predlagati kateri izkušeni učitelj, ki ni prišel iz nove šole, takoj se mu zapre sapa ali pa prezre izjava. —

Opuste naj se osebnosti, a vodi naj nas stvarnost i ne mislite, da je dostojno starejše kolege, ki uživajo zaupanje višjih šol. oblastnij, prezirati i javno sramotiti.

Tako pridem do prehlajene napitnice o dovršenej učiteljskej slogi. Kedor pozna razmere našega učiteljskega društva, miluje, — in mora globoko vzdahnoti:

Lepa beseda, ne ideš iz srca i ne segneš v srce! Kmalu po tej napitnici odšlo je precej več društvenikov i društvenic.

Druge napitnice, katere omenja g. dopisnik, kakor tudi predlogi, njih vsprejetje in obljuba izvedbe, vršile so se v noči ter so brez pomena, ker nemajo društvenega značaja. Kar posamni sklepajo, ni svojina društva, kajti predlaganje, vzprejetje predlogov i obljuba izvršitve ne spada za — mizo. Prijazno opominam, naj se v bodoče ne prišteva društvu, kar zvrše posamniki v svojej naučivosti.

Nedostojno je očitjanje učiteljskemu osebju v K., ker se ni udeležilo onega zborovanja. Mislim sem, da izmej onega učiteljsstva se kateri oglaš i pove našemu Svitoslavu, da je zabredel v jarek, — da mu ni mar sloge; a prepričan sem, da zadeto osebje molče odgovori naskoku g. dopisnika, kajti ono ni krivo, da se ni udeležilo onega zborovanja, nego odbor, ki je to priredil na skrajnej meji šol. okraja.

G. dopisnik je dal obreo našima zastopnikoma, da opomore svojeje poželjivosti, ter nju straši, da je njima odklenkalo glede zastopstva. —

Naša učiteljska zastopnika sta, akopram iz stare šole, vestna i marljiva učitelja, ter uživata več zaupanja, nego misli g. dopisnika, akopram ne moreta ustreči „mladim“ zahtevam. Naj le vzemo pri letošnjih volitvah mlade učiteljske moči zastopstvo v c. k. okr. šol. svetu, kakor drže vajeti društvenega odbora, da se tudi tu uresniči prorokovanje sodnega dne. —

Društvenik.

Z št. viške gore, dne 28. maja. Primoran sem v roke vzeti peró, da omenim neke stvari, ki prizadeva škodo, posebno ubožnišim našim občinarjem ter dela mej njimi nevoljo in razpor: ta stvar je paša konj. Vzlasti prosim župana, naj se v starešinstvu potegne za to, da se napaka in krivica odpravi. Vsaka živina mora imeti pastirja, in konj ne bi ga imel! Ovca, ki je vredna dva, tri goldinarje, ne sme biti na paši brez varuha, konj pa, ki je vreden dve, tristo goldinarjev, smel bi biti brez njega! Koliko škode delajo konji brez varstva po polji skoz vse leto! Vsako jutro, če človek pogleda po polji, uže najde kako kljuse, ki se pase po pšenici, ali v drugem prepovedanem kraju in škodo dela. Da bi uže vsaj ponoči imeli konje zaprte, pa še tega ne. Take postave pač na vsem svetu ni, da bi dolžni bili konji pasti tisti, ki jih nemajo, ampak pasejo in varujejo naj jih tisti, ki jih imajo, nikakor pa naj se prvim ne posmehujejo, govoreči jim: Če hočete, da ne bodo hodili konji na vaše polje, pa ga zagradite. Na katero postavo se sklicujejo? take postave ni, pač pa se sme zarubiti konj, če dela škodo na tujem posestvu in se pri tem zasači, tako govori poljska postava, katere občinsko starešinstvo ne more i ne sme predugačiti, pač pa je dolžno skrbeti, da se spoľnuje. Če so zbrani v starešinstvo tisti, ki imajo konje, zbrani so za to, da se brigava za koristi vseh občinarjev, ne pa za to, da bi se njihovi konji smeli brez varstva po tujih poljih pasti in škodo delati. To povzročuje razen škode le žalost, jezo, prepír in kletvino. — Toraj, g. župan, ki ste skrben gospodar za občino, poskrbite, da se ta velika napaka odpravi, da tistih pet občinarjev, ki imajo konje, pase na svojem ne pa na tujem posestvu. — Dobro bi bilo tudi, da se proda občinska zemlja, kar je je okoli polj in zidov, ker ni dvombe, da se lahko in dobro proda, ako se občinski pašniki ne razdele, kar bi tudi potrebno bilo, ker bi koristilo posamičnim občinarjem in marsikateri sitnosti i neprilike za vaelej odpravilo. —

Občinar.

Domače vesti.

Imenovanje. C. k. finančno vodstvo je imenovalo koncipista dr. Henrika Medicus pristavom pri c. k. finančni prokuraturi v Trstu.

Poslanca Nabergoja napadajo lahonski listi zaradi zadnjega govora v drž. zboru. Osmešiti ga hoče posebno „L'Indipendente“ zaradi tega, ker je rekel, da bi bilo treba varovati domače pridelke vrto in polja po prave carinske politiki. — Zavrača ga L'Indipendente s tem, da pravi, da okolica niti za Trst zadosti ne pridelala. — A Nabergoj je govoril v obče za Primorsko in ne le za okolico; tudi je dobro znal, da bo Trst še 2 leti prosta luka, kar pa najbrže „L'Indipendente“ ne jemlje v poštev, ker misli morda na Rim. — O ribstvu pa Nabergoj ni govoril, vsak avstrijski patriot pa mora priznati, da se avstrijskim ribcem, Italijanom in Slovencem godi velika krivica, ko jim Chiozzotti najlepše ribe pred nosom polové in uničujejo ribjo zalogo v avstrijskih morskih zavetiščih. — „L'Indipendente“ se poteza za Chiozzote le iz lahonskega načela, vse drugo je njemu malo mar.

Duhovske spremembe v goriški nadškofiji. Č. g. Ivan Murovec, bivši vikar v Logjeh, šel je kot tak v Sedlo; na njegovo mesto prišel je č. g. Ivan Kumar, bivši kaplan pri Sv. Luciji na Mostu. — Umril je Jožef Schauli, kaplan v St. Petru pri Gorici, rojen 3. febr. 1803, v duhovna posvečen 21. sept. 1834. — Za goriško nadškofijo bodo letos posvečeni naslednji gg. bogoslovci četrtoletniki: Stacul Karol iz Medeje, Stubelj Leopold iz Branice in Žigon Franc iz Ajdovščine. Č. g. Andrej Žnidarčič mlajši, kaplan v Prvačini, imenovan je vikar na Gradišči namesto č. g. Simona Gregoričiča, ki je radi zdravja službo popustil. — Č. g. Angel Centazzo imenovan je učitelj na c. k. deški vadnici v Gorici z nalogo, da bo poučeval kršanski nauk.

V Planini je umrl prošli četrtek Ivan Čenčur, znani tenorist pevskega zbora del. podp. društva v Trstu. V zboru je bil neprecenljiv zaradi visokega in nenavadno močnega glasu. — R. I. P.

Slovensko gledališče v Trstu. Včeraj je bil g. Borštnik v Trstu in si je ogledal gledališča. Dramatično društvo ljubljansko pride torej prve dni novembra v Trst in bode dalo dve predstavi; namreč dve novejši originalni opereti, pa 2 šaloigri. — V opereti bode pela imenitna primadona gospa Gerbčeva. Gotovi smo, da Tržaški Slovenci to vest pozdravijo z veseljem, ter da bode prvi poskus dramatičnega društva v Trstu tak, da se bodo potem vsako leto ponavljale v Trstu predstave slovenskega dramatičnega društva.

Mestni zbor je imel sinoči sejo, pri kateri je župan predstavil novega vladnega zastopnika barona Conrada. Potem je predlagal mestni svetovalec profesor Vierthaler, da bi z ozirom na nesrečo v opernem gledališču v Parizu, v Trstu morali podjetniki v gledališčah preskrbeti pri vsakem uhodu v gledališče vsaj po jednega stražnika. — Ta predlog se je izročil mestni delegaciji v motrenje in poročilo. Potem je župan naznanil smrt mestnega svetovalca Eugenija Richetti, katerega spominu je zbor skazal čast s tem, da so vsi svetovalci vstali raz sedežev. Asesor Pimpach je na to prečital dopis ministerstva za uk in bogocastje, s katerim naznanja, da je Nj. Vel. cesar potrdil obrtniško šolo v Trstu in ravnateljem iste šole imenoval profesorja Heskyja; — nadalje terja oni dopis nekatere spremembe gledališča za omenjeno šolo in naznanja tečaj, kateri se bodo uže letos odprli.

Svetovalec Boccardi predlaga, da se mestni delegaciji naroči izdelanje natančnega načrta, po katerem naj se mesto polagoma regulira. Ta predlog je bil tudi sprejet.

Za zidanje nove šole v Barkovljah dovoli mestni zbor 37.500 iz grofa Marenzija zapuščine in 500 gl. iz mestnega zaklada za potrebno cesto do nove šole. — Tržaške risarske šole se dovoli subvencije 750 gl.

Sprejme se predlog delegacije, da se kupi v Verdelti 40 kvadr. sežnov zemlje za 1000 gl. v namen, da se regulira ulica Kandler. Potem je predložila delegacija končni račun mestne uprave za leto 1885, iz katerega je razvidno, da je imelo mesto v l. 1885 dohodkov 3.341.093 gl.; stroškov pa 3.352.852 gl.; primanjkavalo je torej 11.759 gl. Stem je bila končana javna seja in je zbor potem v tajni seji še razpravljaj nekatere osebne zadeve.

Vseučilišču v Trstu so doslej pritr-dile cele tri občine: poreška, tridentinska in mezolombardska. Tržaški deželni odbor je te pritrditvi s zahvalo v znanje vzel.

Tržaško i nekatera istrijska mesta so se krepko potegnola za laško univerzitetu v Trstu, o tej zadevi so tudi slovenski poslanci svojo dolžnost storili (iskrena jim zahvala!) vendar mislim, da ne bi bilo odveč, ampak umestno, ako bi tudi slovenske občine kaj marljivo pošiljale svoje proteste gledé italijanske univerzitetu na dotično mesto.

Pasivnost v tej zadevi bi mogla nam škoditi, ker nekterim omnia licet . . . a nam bi se znalo očitati: qui tacet, consentire videtur. Tedaj rodoljubi zopet na noge!

Poslopje za pošto in brzojav v Trstu. Poslanec Burgstaller je v državnem zboru prosil trgovinskega ministra, naj ukaže, da se v Trstu k malu začne zidati poslopje za pošto in brzojav in sicer na mestu sedanjega poslopja pomorska osrednjega oblastva. Novo poslopje za pošto in brzojav je res jako potrebno, ali mesto, kder ga je priporočil, silno je neugodno, ker je preotdaljeno od trgovinskega središča in bi vsled tega ne ustrezalo svojemu namenu. Če se sezida na omenjenem mestu, neobhodno bi bilo potrebno napraviti podružnici na mestih, kder sta zdaj dotična urada i ti podružnici bi imeli večji lokalni promet od glavnih uradov. Koliko stroškov, zaprek i nerednosti bi to, posebno pri brzojavu prizadevalo, to si lahko vsak misli, komur je nekoliko znano poslovanje, vlasti pri brzojavnem uradu. Da bo novo poslopje res ugajalo potrebam, mora se zidati v tistem mestnem delu, kder sta zdaj dotična urada, sicer pridemo z dežja pod kap.

Vozni red hrpeljske železnice. Odpre se ta železnica, kakor je uže znano, 1. julija t. l. Vozni red se je tako le določil: Iz Trsta otide brzovlak ob 6. uri 42. min. zjutraj in dospe v Hrpelje ob 8. uri 48 m., kder se zveže z dunajskim in puljskim vlakom; mešani vlak otide iz Trsta ob 8. uri 5 min. zvečer in dospe v Hrpelje ob 9. uri 5. min. zvečer. Vrne se brzovlak iz Hrpelje ob 8.06 min. zjutraj in dospe v Trst ob 9 uri 5 m. dopoludne; mešani vlak pa otide iz Hrpelje ob 8. uri zvečer in dospe v Trst ob 9. uri zvečer.

Tržaške novosti:

Tradicionalna velriba, ali morsk volk je zopet pred Trstom. — Naš magistrat namreč naznanja, da so videli tako velikansko ribo poleg mola Sv. Terzije ter svari kopovalce, da se te zverine varujejo.

Čudno, da se vsako leto v tem času prikaže ona riba pred Trst, potem pa zgine. — Kaj ko bi tudi za Iredentarije iznašli kako tako ribo? Karakteristično za Trst pa je na vsak način, da se magistrat mora posluževati takih, uže bolj otrokom namenjenih sredstev, da ljudstvo svari pred kopanjem v prostem morju.

Binkoštni prazniki so bili zadosti lepi; zato pa je tržaško ljudstvo oba praznika kar sililo iz Trsta; uže v soboto je odšlo par sto ljudi izletavcev na Furlansko in v Gorico, v nedeljo pa zopet kakih 400, v ponedeljek pa se je v Postojno odpeljalo do blizo 700 Tržčanov s zabavnim in drugimi vlaki. — Tudi v Benetke in v Istro je odšlo s parobrodri nad 1000 ljudi. — Mesto je bilo, posebno v ponedeljek prav prazno, ker tudi večina doma ostalih se je pozgubila po bližnji okolici in po Krasu.

Cvetična razstava je bila o praznikih jako dobro obiskana. Posebno mladina se zanjo jako zanima, ker cvetice in ljubezen ste se vedno strinjali.

Vreme je kar nakrat postalo lepo, poletno. — Še do binkoštno soboto smo imeli mrzel in neprejeljiv dež. Soboto v noči se je napravilo boljše vreme; denes pa imamo uže pravo vročino.

Policijsko. Nek gospod, koji je prispel na praznike v Trst se je zmotil na kolodvoru, ter odnesel saboj kovček gospe S., namesto svojega lastnega. — Agent P. je sprejel mali iznos denarja na račun čevljarja M., ker so bili ravno prazniki, je porabil denar za-se in se nekoliko zabavljaj. Pod ključem je, da se pokori. — Sluga Franjo Schenk se je s 7 svojih prijateljev v ulici delle Mura stebel. Rabili so se — kakor je to uže navada — noži, ter sta bila dva ranjena. Policija je ponočnjake razpodila.

Sv. Mohorja družba ima letos nad 34.000 članov, družbine knjige tiskajo se v 35.000 izvodih.

Koroška Podružnica sv. Cirila in Metode je sijajno zborovala v Bačah pri Beljaku. Nad sto društvenikov in mnogo kmet-skega ljudstva se je vdeležilo veselice. Gostje iz Ljubljane, Celovca, Velikoveca in od drugod so bili srčno vsprejeti. Go-

vori predsednika, kmetskega posestnika Buteja, dr. Vošnjaka, župnika Knafliča, I. Hribarja, kateheta Hutrerja iz Celovca, posestnika Vuhreja in družih, kakor tudi petje domačih kmetskih pevcev in izbornega četverspeva Ljubljanskega so vzbudili veliko navdušenje. Ta zbor je bil velike važnosti, ker kaže, da so se začeli naši Koroški bratje vzbujati, kar mora vsakega Slovenca v sree veseliti.

Prašenje. Po pravilih se mora občno zborovanje učiteljskega društva, kakor navadno za druga, i za ono koperskega okraja, vršiti meseca majnika.

Sedanjemu odboru se pa moramo zahvaliti, da se to letos ni zvršilo. Za tako zborovanje ni ne duha ne sluha. Praša se, kaj misli odbor ukreniti?

Društvenik.

Iz Razdrtega nam pišejo, da je bilo na binkoštni ponedeljek mnogo ljudi na Nanosu, kder je bila v cerkvi Sv. Jeronima slovesna sv. maša, pri kateri so vipavski pevci kaj krasno peli. — Kar pa ni bilo še nikoli, letos se je na Nanosu dobila tudi izvrstna postrežba.

Nova brzojavna postaja. V St. Petru na Kranjskem, odprl se je danes brzojav-ven urad spojen s pošto.

Slavnost v spomin Josipa Jurčiča napravi akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji dne 2. junija l. 1887. — Začetek ob 8 uri zvečer. Lokal: Hotel Zillinger, IV., Wiedner Hauptstrasse 25.

Razpisane službe. V gradiščanskem šolskem okraju so razpisane te le službe: Šest učiteljskih mest tretjega razreda, izmed teh 5 z italijanskim in ena z slovenskim učnim jezikom; deset učiteljskih mest, izmed teh 8 z italijanskim in 2 z slovenskim učnim jezikom; prošnje se imajo vložiti do 5. t. m. pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Gradiški. — Naravoznansko — zgodovinska učiteljska služba na c. k. državni realki v Gorici; prošnje je vložiti do konca t. m. pri deželnem šolskem svetu za Goriško in Gradiščansko. — Tri službe višjih carinskih kontrolorjev in ena služba carinskega oficijala, oziroma več služb carinskih višjih oficijalov. Prošnje se imajo vložiti pri c. k. finančnem vodstvu v Trstu. — Služba sodnega pristava pri c. k. deželnem sodišču v Trstu. Prošnje je vložiti do 15. t. m. pri načelnstvu c. k. deželnega sodišča v Trstu.

Občni zbor avstr. og. Lloydja je bil dne 25. maja pod predsedništvom g. barona Marka Morpurgo. Bilo je zastopanih-6695 delnic z 1339 glasovi.

Letni račun je izkazal, da promet leta 1886. ni bil tako sjaen kakor popred, ker je dohodkov v razmeri manj celih 2.500.000 gl. Vendar pa se je zaključil račun z dobičkom 658.321 gl. 11 novč.

Ko so se razpravljali vzroki, koji so provzročili pomankljaj v brodarstvu in prometu sploh, razvidelo se je vender iz dotičnih računov, da je storilo društvo vse mogoče, da je moglo obdržati vse proge, koje je imelo do sedaj v svojem podjetji.

Vender pa bi društvo kljub vsega napenjanja ne bi moglo imeti vspeha, ako ne bi se bilo mnogo žrtovalo, ker ravno mala druga podvzetja napravljajo mnogo škode. To pa tudi dokazuje, da ravno tako društvo kakor je Lloyd, more zadovoljiti na vsak način zahtevanju občinstva.

Razširenje proge Indijsko — kitajske — koje se je povišalo na dvostruko prejšnjih voženj se ni izplačalo, kajti 24 voženj je imelo preteklega leta manj dohodka, kakor 12 voženj leta 1885. Radi tega se je ta vožnja zopet ustavila in se pridržala mesečna proga mej Trstom in Hongkongom, sé spojo z Kalkuto po erti proti Colombi in pripojilo se je tudi 12 voženj v Bombay in 3 druge v okraje, kjer se prideljuje pamuk.

Tudi se je bila oživila izvanredna proga Brindisi - Krf - Korint za poskušnjo, kakor je to zahtevala vlada, ali ta se je kmalo vstavila, ker je bila pasivna.

Kar se tiče brodovja, je stanje jako ugodno, ker administracija ni imela velikih izgub, dasiravno so bili poškodovani trije parniki in to „Medea“, „Vorwärts“ in „Melpomene“.

Iz brodovja je bil izbrisan parnik „S. Marco“, pomnožilo pa se je isto z parniki prve vrsti „Thalia“ in „Euterpe“, koja sta bila napravljena na Angleškem za brzo-vožnjo v Aleksandrijo in napravil se je tudi parnik „Imperator“, koji se je spustil v morje v Trstu meseca septembra. V popravil je parnik „Imperatrix“ v društvenem arsenalu.

Ker je bil rezultat poslovanja v prošlem letu jako slab, zaključil je administrativni svet v sporazumljenju z vlado sledeči dodatek k pravilom:

„Pri določenju vrednosti društvenega imetka se pri proračunu leta 1886. ni nič

odbilo z zadržkom, da se bodo odbile dotične svote po razmerah v bodočih letih, ter izgube vsled tega svojo moč §§ 23. in 30. društvenih pravil za ta posebni slučaj“.

Ta dodatek je bil sprejet enoglasno, ravno tako tudi sledeča bilanca:

„Splošen dobiček gl. 658.231-11 od kojega se mora odbiti na inventar gold. 153.300-49, dotacija osiguralne zaloge 1% na gl. 16.191.400—, to je gl. 161.914— od kojih zopet treba dodati zavarovalnem fondu gl. 69.409-47; gotovina v rezervi iznaša gl. 92.504-53; mirovinskem fondu se je oddalo gl. 12.600; stroški administracije gl. 35.000; stroški revizorjev gl. 1500. Skupa torej gl. 364.314-49“.

Čisti dobiček torej znaša gl. 294.006-62. Ako se vzame od rezervnega zaklada še gl. 209.993-38, tako je na razpolago svota gl. 504.000, kolikor se potrebuje za izplačevanje dividende po 4%, ali gl. 21— na vsako delnico.

Rezervni zalog po odbitej svoti odvzetej za pokritje dividende je znašal 31. decembra 1886. gl. 1.417.170-12; zavarovalni zalog pa do iste dobe gl. 2.600.000.

Predsednik je na to naznanil izid prioritetnega zajma in omenil tudi dogovorov z vlado glede pošte. — Konečno so bili zopet voljeni za upravnega svetovaleca: g. Vucetich pl. Bielitz, revizorjem gg. Rafael Padova, baron Peter Sartorio mlajši in Josip Mandolfo; namestnikom revizorjev pa Jakob Fano in Filip Artelli.

Katoliško bralno društvo v St. Florijanu v Brdih bode blagoslovilo svojo narodno zastavo v nedeljo 12. junija zjutraj pri sv. maši. Popoldne priredi veselico na prostem. Isti dan popoldne napravi „Slovensko bralno in podporno društvo iz Gorice“ izlet v St. Florijan in upati je, da se te slavnosti tudi druga društva vdeleže in da počaste naše brate, ki delujejo za narodni obstoj v Brdih.

Nesreče. 24. maja zvečer je vstal ogenj v gledališči komične opere v Parizu, ko je bila predstava. Gledališče je popolnoma pogorelo in z njim vred zgorelo ali se zadušilo mnogo ljudi. V začetku so govorili o šest mrtvih in osemnajst poškodovanih, ali do danes so dobili uže nad sto mrtvih, pa bode jih še več. — 28. maja je v udstonskem premogišči pri Glasgou jamska sapa zasula 220 kopačev.

Bogate zlate žile so našli za Bajkalom, 600 vrst od Irkutska. Ruska vlada je poslala tja strokovnjake, da preiščejo novo Kalifornijo.

Književnost.

Knjigarna Giontini v Ljubljani je založila knjižico „Oče naš“ s primernimi, prav krasnimi slikami, in pod vsako deseterih podobie je štirivrstna pesmica. To je res krasno darilo za naše otroke. Ista knjigarna je izdala, te dni tudi dva zvezka knjige „Prst božji“, v katerem je popisano vse polno dogodkov, ki jasno kažejo, da prst božji mnogokrat človeka opominja na poboljšanje.

Slovenska slovnica za Nemce. Andrej pl. Komel Sočebanski, c. k. major v pokoji, naš rojak, izdal je v drugem popravljenem in pomnoženem natisku svojo slovensko slovnico za Nemce. (Kurzgefasste praktische Grammatik der slovenischen Sprache für Deutsche.) Na 252 straneh velike osmerke obsega razne slovnice, kateri so dodani pri vsakem pravilu izgledi in vaje, tudi daljše vaje, katerim so predmeti vočinom iz vojaškega življenja, ter slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček. Slovnica je pregledna, pravilna, praktična in primerna za Nemce, ki se hočejo učiti slovenskega jezika, posebno za vojake. Stane mehko vezana 1 gl. 30 kr.

Razpis dražbe.

Po sklepu cestnega odbora Tominskega, oddajo se po javni dražbi sledeča dela na skladovni cesti kraj Idrije:

I. Delo popraviljanje ceste pri Modreji, cenjeno 1635 gl. 98 kr.

II. Delo popraviljanje ceste pri Sv. Luciji, cenjeno 1985 gl. 72 kr.

III. Delo razširjenje ceste med 17 in 18 km. pri Tribuši, cenjeno 1851 gl. 82 kr.

Dražba se bo vršila v pisarnici cestnega odbora v Tominu dne 6. junija t. l. ob 11 uri predpoludne.

Podvzetnik dela moral bo položiti kavicje 5 od sto.

Natančnejši pogoji dražbe, kakor tudi dotični načrti in nadrobni preudarek stroškov, razpoloženi so v tukajšnji uradnji.

Cestni odbor v Tominu

21. maja 1887.

Načelnik: Devetak.

